

Cuprins

<i>Cuvânt înainte</i>	7
-----------------------------	---

DESTINE INDIVIDUALE

Adrian Mihuț – lider al grupului de rezistență de pe Valea Crișului Alb (1948-1956) (<i>Gabriel Moisa</i>)	13
Radiografia unor destine. „Bandași” în grupul „Arsenescu” (<i>Constantin Vasilescu</i>)	22
Constantin Titel Petrescu în vizorul organelor represive (1945-1957) (<i>Cristina Roman</i>)	47
Contraamiralul Horia Macellariu (1894-1989), erou marinar și luptător anticomunist (<i>Olimpiu Manuel Glodarenco</i>)	56
Camil Demetrescu sau puterea de a spune „nu” (<i>Elena Gherman</i>)	65
Despre învinși... Zaharia Boilă în dosarele Securității (<i>Andrea Dobeș</i>)	74
De la rezistență la colaborare. Părintele Ioan Deliman și Securitatea (<i>Robert Fürtös</i>)	93
Procesul episcopului Augustin Pacha și al membrilor Aulei Episcopale Romano-Catolice de Timișoara – portrete și destine din arhivele episcopiei timișorene (<i>Claudiu Călin</i>).....	111
Elite ale Bisericii Greco-Catolice din Banat, 1944-1965 : prepozitul capitular Nicolae Brinzeu din perspectiva dosarelor Securității (<i>Sergiu Soica</i>)	130
Experiențe anticomuniste. Mărturii ale unor foste deținute politice din România (<i>Claudia-Florentina Dobre</i>)	140
Destine sioniste în comunism. Avram Leiba Zissu și Mișu Benvenisti în dosarele de anchetă din anii '50 (<i>Liviu Carare</i>)	152
Destin de scriitor, destin de roman. Dinu Pillat, Nicu Steinhardt (<i>Clara Mareș</i>)	160
Ion Negoitescu : „Simt că mi s-a rupt viața în două...” (<i>Crina Bud</i>)	171
A fost Adrian Marino un informator „incomod” al Securității? (<i>Simona-Maria Pop</i>)	177
Supravegherea din spatele cortinei. Mari actori români și Securitatea. Ștefan Ciobotărașu (<i>Leontin Negru</i>)	192
Iosif Constantin Drăgan – dosarul de Securitate (<i>Juliu Crăcană</i>)	210
Avram Bunaciu – un personaj uitat al regimului comunist (<i>Liviu Țăranu</i>).....	228
Dosarul de cadre al unui torționar : Aurel Mihalcea (<i>Mihai Burcea</i>).....	250

DESTINE COLECTIVE

Problema emigrării evreilor în documentele Comitetului Democratic Evreiesc (1945-1953) (<i>Magdalena Ionescu</i>).....	265
---	-----

Identificarea chiaburilor și procesul de deschiaburire în localitatea Băleni (raionul Târgoviște/județul Dâmbovița): 1950-1959 (<i>Iulia Barbu</i>).....	272
Pastorii bapțiști din România între 1948 și 1965 (<i>Marius Silveșan</i>).....	282
Istoricii și cenzura comunistă (1966-1977) (<i>Ion Zănea</i>).....	306
Basarabeni și spionajul în favoarea U.R.S.S. în timpul primei ocupații sovietice (1940-1941) (<i>Mariana S. Țăranu</i>).....	320
Vișelul de pâine, idol sovietic (<i>Larisa Turea</i>).....	331
Situația și evoluția vieții bisericești din R.S.S.M. în perioada 1945-1962 (<i>Romeo Cemîrtan</i>).....	347
Armata sovietică între concept, structură și ideologie (anii '70) (<i>Ion Xenofontov</i>).....	360
Trabantul și inelul Kennedy. Identitatea de consumator a femeilor muncitoare din Ungaria socialistă (<i>Eszter Zsófia Tóth</i>).....	367
Slovenia – tărâmul crimelor în masă (<i>Boštjan Kolaric</i>).....	374

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului
și Memoria Exilului Românesc
București, Str. Alecu Russo nr. 13-19, sector 2;
tel.: 0213167565/0213167557; Fax: 0213167552
e-mail: office@iiccmr.ro
www.crimelecomunismului.ro

MEMORIALUL REZISTENȚEI ANTICOMUNISTE ȚARA FĂGĂRAȘULUI

Memorialul Rezistenței Anticomuniste „Țara
Făgărașului”
Făgăraș, P-ța Republicii nr. 6, Făgăraș, jud.
Brașov
Tel/fax 0268-211193
e-mail: relatii@negruvoda.ro
www.memorialulfagaras.ro

Responsabilitatea pentru conținutul materialelor aparține autorilor

Lucrări prezentate la Simpozionul Internațional „Destine individuale și colective în comunism” Făgăraș –
Sâmbăta de Sus, 22-25 iulie 2010

© 2013 by Editura POLIROM

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1, sector 4,
040031, O.P. 53, C.P. 15-728

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

DESTINE INDIVIDUALE ȘI COLECTIVE ÎN COMUNISM
Simpozion internațional (2010; Sâmbăta de Sus)

*Destine individuale și colective în comunism: simpozion internațional: Sâmbăta de Sus, 22-25 iulie
2010 / coord.: Cosmin Budeancă, Florentin Olteanu. – Iași: Polirom, 2013*

ISBN print: 978-973-46-3432-3
ISBN ePub: 978-973-46-3504-7
ISBN PDF: 978-973-46-3505-4

I. Budeancă, Cosmin (coord.)
II. Olteanu, Florentin (coord.)

329.15(498):929(063)
323.282(498)(063)
343.819.7(498)(063)

Printed in ROMANIA

Volum coordonat de
Cosmin BUDEANCĂ • Florentin OLTEANU

DESTINE INDIVIDUALE ȘI COLECTIVE ÎN COMUNISM

**Institutul de Investigare
a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc**

**Memorialul Rezistenței
Anticomuniste Țara Făgărașului**

POLIROM
2013

În 12 mai 1932 începe să consemneze evenimentele mai importante din viața sa, după ce se declară un prelat lipsit de importanță, dar implicat în viața bisericii: „Iată-mă în sfârșit hotărât să-mi scriu și eu însemnările zilnice! Bine era dacă o începeam mai demult, nu acum la aproape 50 de ani! N-am dat însă nici o importanță acestei chestiuni, deși când eram la Vulcan începusem un carnet, dar nu am făcut mult uz de el. Mai târziu mi-am dat seama că și un om mic, ca mine, are momente de înregistrat, care contribuie mult la cunoașterea lucrurilor și persoanelor cu care am avut contact. Deși n-am ajuns și nu voi putea ajunge la rolul de conducător în Biserică, soarta mi-a dat să trăiesc momente a căror înregistrare va contribui la cunoașterea unor lucruri și persoane din Biserică. Merită, deci, să le înregistrez”¹.

Înregistrarea datelor se oprește la 28 octombrie 1948, când Nicolae Brînzeu, alături de numeroși alți prelați greco-catolici, a fost arestat pentru că a refuzat să treacă la ortodoxie. La reîntoarcerea sa din închisoare, în 1954, fiind sub supraveghere și temându-se să își formuleze în scris opiniile, a notat în jurnal doar starea vremii și micile sale ocupații gospodărești. A început totuși redactarea memoriilor sale, din copilărie și până în 1932 (data primelor notații de jurnal), activitate terminată în 1960, cu doi ani înainte de a muri. De asemenea, a scris câteva documente disperate referitoare la episoadele din detenție și a păstrat scrisorile trimise din domiciliul forțat de la Călărași și Orăștie.

În data de 28 octombrie 1948 a fost arestat împreună cu Episcopul Ioan Bălan, dus la Securitate, iar de aici, împreună cu canonicul de Lugoj, Iosif Vezoc, a fost transportat la București. De aici a fost dus la mănăstirile Neamț, Căldărușani, apoi a fost închis la Penitenciarul Sighet², iar după eliberare a urmat domiciliul obligatoriu la Călărași, Orăștie și Lugoj.

În octombrie-noiembrie 1950 au fost transportați la Sighet 45-50 de episcopi, preoți greco-catolici și romano-catolici, inclusiv canonicul Nicolae Brînzeu. Penitenciarul era considerat „unitate de muncă specială”, cunoscută sub numele de „Colonia Dunărea”; în realitate, era un loc de exterminare pentru elitele țării și în același timp un loc sigur de unde nu se putea fugi. Frontiera Uniunii Sovietice fiind situată la mai puțin de doi kilometri de penitenciar, făcea foarte ușoară mutarea deținuților în U.R.S.S.³

În 1955, ca urmare a Convenției de la Geneva și a aditerii României comuniste (R.P.R.) la O.N.U., a avut loc o grațiere. O parte dintre deținuții politici din închisori au fost eliberați, o altă parte transferați în alte locații, inclusiv în domiciliu obligatoriu. La Sighet, din cei circa 200 de deținuți, 52 muriseră; după grațiere, închisoarea a redevenit una de drept comun⁴.

Din momentul eliberării, de „scrierea memoriilor” lui Nicolae Brînzeu „s-a ocupat” Securitatea. Dosarul individual îi fusese deschis încă de fosta Siguranță, în 1940, și în el au continuat să se adune materiale timp de 22 de ani, până în anul în care Nicolae Brînzeu a părăsit această lume. Acest dosar cuprinde peste 500 de pagini de note informative ce arată

1. Pia Brînzeu, „Microistoria reconsiderată: Nicolae Brînzeu”, în Smaranda Vultur (ed.), *Banatul în memorie*, Marineasa, Timișoara, 2009, pp. 258-278.
2. Ioan Ploscaru, *Lanțuri și teroare*, Signata, Timișoara, 1994, p. 47.
3. Cicerone Ionițoiu, *Viața politică și Procesul lui Iuliu Maniu*, vol. I, București, 1997, p. 113.
4. Andrea Dobeș, Ioan Ciupea, „Decapitarea elitelor. Metode, mijloace, mod de acțiune”, în *Memoria închisorii Sighet*, Fundația Academică Civică, București, 2003, p. 299.

frământările unui cleric căsătorit, aflat în rezistență pentru cauza Bisericii Greco-Catolice. Putem observa câte note informative au fost redactate în fiecare an: 1940 – 1; 1945 – 39; 1947 – 1; 1948 – 2; 1949 – 3; 1950 – 2; 1951 – 1; 1952 – 24; 1953 – 14; 1954 – 22; 1955 – 44; 1956 – 16; 1957 – 7; 1958 – 21; 1959 – 17; 1960 – 12; 1961 – 5; 1962 – 4.

Prima notă informativă din dosarul individual al lui Brînzeu Nicolae, datată 19 august 1940, nu face referire directă la canonic, ci vorbește despre o cantină din Lugoj, la care Federația Funcționarilor Ministerului de Finanțe, Filiala Lugoj, a efectuat un control și a identificat anumite nereguli¹.

Notele informative din 1945² sunt din lunile august – septembrie când prepozitul Capitular a fost interogat despre manualele școlare „Catehismul” și „Istorie Bisericească” pentru clasa a VII-a primară, tipărite în anul 1940 la Lugoj, la Tipografia Națională C. Danciu.

Nicolae Brînzeu intrase în vizorul autorităților din cauza unor pasaje din manualul de istorie bisericească în care spunea: „În Basarabia după ce Țara a ajuns sub stăpânirea rusească, biserica a fost contopită în biserica rusească. Rușii au scos limba românească din ea, sfintele slujbe se făceau numai în limba rusă, iar preoții erau crescuți în spirit rusec. Neamul nostru era sortit pieirii dacă Basarabia nu se elibera de sub stăpânirea rusească”. Al doilea pasaj avea următorul conținut:

Cine nu crede în Dumnezeu și viața de dincolo? Sau acela la care îi merge prea bine, sau la care îi merge rău.

Pușini sunt la care să le meargă atât de bine, încât ei să nu mai creadă în nimic. De aceea Necuratul a recurs la cei mulți la aceia la care le mergea rău, ca în aceia să întărească necredința. În veacurile din urmă cu dezvoltarea industriilor, cu mașinile și cu fabricile, au început luptele muncitorești față de stăpâni, față de cei în stare bună, care de multe ori sunt nedrepti față de muncitori. Luptele acestea muncitorești au fost susținute de așa numiții socialiști. Unul din conducătorii socialiștilor, evreul Carol Marx, a născocit, că în lume tot ce s-a făcut în decursul istoriei și ce se face, se face numai din interese materiale. Părerea aceasta a lui se numește materialism istoric. Deci, zice el nu trebuie căutat decât folosul material. Averile trebuie împărțite, ca să fie ale tuturor, să fie comune, de aceea cei ce urmăresc asemenea învățături, se numesc comuniști iar pornirea în sine se numește comunism. Statele de azi trebuie răsturnate, ca să nu mai fie state naționale, ei sunt internaționali. Toată puterea să vină de la poporul de jos, de aceea se pretinde democrație. Unii dintre ei zic, că schimbarea trebuie făcută prin revoluție, ca să se pună mâna pe putere cum a făcut-o bolșevicii în Rusia, ceilalți socialiști zic că cu încetul trebuie să se schimbe lucrurile, dar în cele din urmă tot la comuniști tind, ca și bolșevicii.

În jurul acestei idei la toate popoarele se dă o luptă pe viață și pe moarte. Deasupra acestei lupte stă Biserica cu Evanghelia în mână. Singurul adevărul lui Cristos poate mântui omenirea de toate relele.

Materialismul istoric este o rătăcire. Nu toate lucrurile în lume s-au făcut și se fac pentru foloasele materiale. Cine ar putea spune despre vechii creștini, că pentru atari foloase se lăsau omorâți? Sau pentru cei ce se jertfesc pentru Patrie? Despre mamele care suferă pentru copiii lor? Ori se poate închipui, că fără frica de Dumnezeu să fie bunătate și dreptate în lume? Doar cele ce se întâmplă de 22 de ani în Rusia bolșevică, cele ce s-au făcut în Ungaria în Spania

1. Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (în continuare A.C.N.S.A.S.), Fond Informativ, dosar nr. 1085 (Dosar Individual privind pe Brînzeu Nicolae), f. 28.

2. *Ibidem*, f. 157.

comunistă în Mexic și alte stăpâniri fără Dumnezeu acelea arată, ce grozavă rătăcire e materialismul istoric, comunismul, marxismul, bolșevismul...

Într-o notă informativă din 8 februarie 1956¹, provenind de la sursa „Trofan Pavel”, este redată o copie de pe scrisoarea trimisă de Brinzeu Nicolae, din Lugoj, episcopului greco-catolic Alexandru Rusu, de la Curtea de Argeș. În această scrisoare, Nicolae Brinzeu amintește că a citit memoriul în care Alexandru Rusu s-a semnat în calitate de arhiepiscop și mitropolit, afirmând că nu a știut când și cum s-a produs numirea. Tot aici Brinzeu amintește că s-a întâlnit cu preotul Iuliu Rațiu. Întrebându-l ce fac episcopii la Curtea de Argeș, Rațiu a răspuns că fac memorii, dar nu este speranță de rezolvare a lor, nicidecum pe plan intern.

Brinzeu consideră acest memoriu ca fiind bun, cu argumente ce evidențiază ilegalitățile comise de foștii miniștri Stanciu Stoian de la Culte și Teohari Georgescu de la Interne :

Primul a dispus ca trecerile [de la greco-catolicism la ortodoxie - n.n.] să fie considerate valabile pentru întreaga familie, dacă a semnat - cum a semnat - capul familiei. Al doilea pentru organele ministerului, de care ținea atunci Securitatea, adunând pe oameni pe la Primării ziua ori noaptea i-a făcut să subscrie, prin amenințări sau prin înșelăciuni, sub alt titlu. Pe cei presupuși rezistenți preoți sau mireni - arestându-i și ținându-i la Securitate, penitenciare, canal, zile săptămâni, luni și ani întregi, fără nici o anchetă, rechizitoriu, precum au fost ținuți episcopii 7 ani fără nici o vină.

Ilegalitățile de care vorbim, se pot verifica ori când printr-o anchetă imparțială la care să fie și reprezentanți de ai noștri.

Chestiunea nu a fost închisă nici prin decretul din 1 decembrie 1948, emis pe baza unor rapoarte false, care nu a desființat cultul unit ca atare, ci numai organizațiile lui și i-a luat averile. Nu a dispus însă de credincioșii, care cu toate presiunile, nu au semnat, sau de cei ce în viitor se vor face greco-catolici.

Nimeni nu va nega existența unor preoți netrecuți, care s-ar încadra în alt loc de muncă, credincioși care nu intră în bisericile ortodoxe, ci acolo unde găesc, frecventează bisericile de rit latin, sau nu merg la biserică de loc.

Cultul greco-catolic ca orice cult, e liber în R.P.R. El nu are nevoie de autorizație, căci el era la constituirea R.P.R.-ului, căruia slujitorii lui i-au jurat supunere. El a continuat să ființeze și va ființa oricare ar fi greutățile prin care va trece. [...]

Dată fiind libertatea constituțională a cultului român unit, pentru ce se urmărește exercițiul lui? Pentru ce sunt sancționați preoții romano-catolici care fac asistență religioasă credincioșilor de rit bizantin? Și culmea: dacă un greco-catolic vrea să treacă la ritul latin i se cere declarație, precum trece de la cultul ortodox.

Această situație injustă nu mai poate dura. Pretindem că până la refacerea marelui nedreptăți și desființarea organizațiilor din trecut și luarea averilor bisericii noastre numaidecât :

1. Să se declare libertatea deplină a cultului catolic de rit bizantin, la fel ca cel de rit armean.
2. Actele acestui cult să se poată deprinde în deplină libertate, la credincioși care le cer, în deplină libertate, de către scriitorii cultului, în felul cum se deprind alte culte neoprotestante prin servitorii lor, neretribuiți de ministerul cultelor.
3. Preoții de rit latin, care săvârșesc acte de cult greco-catolic, ori primesc la cateheză pe copiii acestora, au deplină libertate să o facă, diferența de rit nefiind decât o chestiune internă a bisericii universale.

1. *Ibidem*.

În această scrisoare Nicolae Brînzeu creionează problemele Bisericii Greco-Catolice, dar și speranța repunerii în drepturi a acestei Bisericii.

Dintr-o altă notă informativă, din 13 iulie 1956¹, provenită de la sursa „Trofan Pavel”, aflăm că Nicolae Brînzeu a fost întrebat ce o să facă în data de 7 iulie, deoarece pr. Armeanu Nicolae din Orăștie zvonise că în Blaj se pregătesc anumite evenimente. Aceste evenimente ar fi constat în faptul că edificiul Catedralei din Blaj va fi retrocedat greco-catolicilor. Brînzeu s-a interesat telefonic de această problemă și s-a convins că era doar un zvon.

La 17 februarie 1958² se redacta o altă notă informativă din care aflăm că Nicolae Brînzeu a afirmat că fusese dus de patru ori la Securitate, pentru întrevederi, că fusese amenințat, încarcerat pentru câteva ore și ținut la neagra sau în W.C., cerându-i-se informații despre episcopul Ioan Ploscaru. Nicolae Brînzeu a spus la aceste interogatorii că nu a avut nici o legătură cu Ioan Ploscaru.

În nota informativă din 7 martie 1958³ sursa „Trofan Pavel” ne spune că l-a vizitat pe Nicolae Brînzeu la domiciliul acestuia. În timpul discuțiilor avute, Nicolae Brînzeu a spus că i se pare suspectă îngrijirea specială ce se acordă episcopilor greco-catolici. Brînzeu credea că era vorba de o repunere în drepturi a Bisericii Greco-Catolice, printr-o formulă care nu va părea o revocare a hotărârii luate în 1948 de către regim.

Din această notă informativă, după Nicolae Brînzeu, repunerea în drepturi urma să se facă în felul următor: episcopii greco-catolici ar fi putut fi încredințați ca vicari arhieriei pe lângă episcopiile romano-catolice, ceea ce Roma ar fi aprobat fără condiții. În ceea ce privește preoții rezidenți, aceștia ar fi urmat să celebreze în parohiile romano-catolice fie după rit romano-catolic, fie după rit greco-catolic. În această problemă, Nicolae Brînzeu considera că episcopii vor trebui să fie de acord și să înțeleagă situația reală. Nu trebuiau să-și exprime hotărârea fără a-i consulta pe cei din afară care cunoșteau bine situația. Brînzeu mai afirma că această problemă trebuia discutată și cu persoanele laice, cum ar fi dr. Iuliu Hațieganu, Agârbiceanu și alții, așa încât să se facă totul pentru a se ajunge la orice compromis pentru repunerea Bisericii în drepturi.

Nicolae Brînzeu i-a mai declarat sursei că lichidarea Bisericii Greco-Catolice a fost cerută de Moscova.

Instrucțiunile date agentului de ofițerul de Securitate au fost următoarele: „Agentul trebuia să-i arate lui Brînzeu că ar fi posibil să facă o vizită Episcopului Bălan la Ciorogârla până la Paște, și să nu-i ceară lui Brînzeu știri către Episcop, ci să primească numai când Brînzeu îi va cere acest lucru”⁴.

Acțiunile Securității de urmărire a lui Nicolae Brînzeu au continuat, iar la 5 aprilie 1958 s-a redactat un plan de măsuri care viza deschiderea dosarului individual, în cadrul căruia s-au urmărit următoarele probleme:

1. Calitatea pe care o are sus-numitul în clandestinitatea greco-catolică, precum și activitatea ce o desfășoară pe această linie.
2. Legăturile acestuia cu elementele greco-catolice și natura acestor legături, precum și alte elemente.

1. *Ibidem*, f. 168.

2. *Ibidem*, f. 202.

3. *Ibidem*, f. 208.

4. *Ibidem*, f. 210.

3. Stabilirea naturii legăturii sale cu Capros¹, din Italia, precum și cu alte elemente, și dacă eventual aceste legături nu sunt ținute în scopul informării serviciilor de spionaj imperialiste despre situația de la noi din țară.

În cazul lui, măsurile ce urmau a se lua erau următoarele :

1. Dirijarea pe lângă obiectiv a agentului TUDOR POPA cu care ține legătura tov. Maior Sterescu, și care are posibilități pe lângă acesta, de a stabili treptat următoarele probleme :
  - a. ce rol îndeplinește obiectivul în clandestinitatea gr. cat. și activitatea desfășurată de acesta pe această linie ;
  - b. legăturile acestuia pe linie gr. cat., precum și alte legături, caracterul lor, cine sunt elementele respective, și ce se cunoaște despre ele ;
  - c. dacă agentul observă ceva suspect la obiectiv în comportări sau activitate, ce anume în ce împrejurări sau cu ce ocazii a observat stările respective ;
  - d. dacă în ultimul timp a primit sau a trimis ceva corespondență la Capros, prin ce mijloace și eventual ce a primit, sau trimis.
2. Se vor studia și analiza posibilitățile de încadrare a obiectivului cu încă o linie, fie prin infiltrarea unui agent de încredere, în care sens se va crea o combinație, fie prin studierea și recrutarea unui nou agent cu posibilități.

În acest sens se cere și Direcției III București, dacă dispune de agenți cu posibilități ca printr-o combinație să fie marșrutizat la Brînzeu, în vederea stabilirii unor aspecte din activitatea acestuia.

În ambele cazuri se vor face propuneri concrete, de concluziile stabilite.

Termen : 25 mai 1958.

1. Se vor lua măsuri de interceptarea corespondenței externe și interne a obiectivului, în baza rezultatelor obținute din această măsură se vor lua măsuri de exploatarea în interesul muncii operative.
Termen : 20 aprilie 1958.
2. Se va cere la Biroul I din Direcția Regională Timișoara, precum și la Direcția II dacă este cunoscut, cum e cunoscut și a ne comunica relații asupra legăturilor acestuia.
Termen : 15 aprilie 1958.
Dacă în timpul aplicării și desfășurării planului de măsuri, apar noi situații operative, se vor lua măsuri corespunzătoare menite să rezolve noile situații create.

Lucrător Operativ
Lt.-maj. de Securitate
Bella I.

Șeful Biroului IV
Lt.-maj. de Securitate.
Ciucurel M.²

Într-o notă informativă din 14 aprilie 1958³, agentul „Tudor Popa” semnalează că înainte de plecarea în vizită la episcopul Ioan Bălan la Ciorogârla a fost în vizită la Nicolae Brînzeu pentru a vedea dacă acesta are ceva să-i comunice episcopului. Cu această ocazie

1. Carol Capros, preot greco-catolic, a activat în cadrul Congregației Orientale din Roma.

2. A.C.N.S.A.S., Fond Informativ, dosar nr. 1085, ff. 215-217.

3. *Ibidem*, f. 237.

Brînzeu i-a dat agentului o scrisoare rugându-l să meargă la București la Valer Pop¹, fost liberal și fost președinte al A.G.R.U. (Asociația Generală a Românilor Uniți). Lui Valer Pop i-a transmis propunerea de a se forma o delegație care ar urma să ceară guvernului o discuție la „nivel înalt” în problema rezolvării situației Bisericii Greco-Catolice, din delegație urmând să facă parte Valer Pop, dr. Hațieganu și academicianul Agârbiceanu.

Dintr-o notă informativă datată 5 mai 1958² aflăm că „Tudor Popa” s-a întâlnit la 12 aprilie 1958, în gara Lugoj, cu preotul greco-catolic Ioan Bejan din Cluj. Acesta i-a spus agentului că a venit la Lugoj în 19 aprilie, fiind găzduit de Ștefan Bălan și i-au făcut o vizită lui Brînzeu. Cu această ocazie Brînzeu i-a relatat lui Bejan ceea ce cunoștea despre episcop, precum și punctul de vedere al lui Valer Pop de la București.

Bejan i-a vorbit apoi agentului despre indemnul pe care i l-a adresat Brînzeu de a-i încuraja, la rîndul său, să îndemne pe laici să ceară discutarea problemei Bisericii Greco-Catolice cu guvernul. În acest sens, Brînzeu i-a cerut lui Bejan să tatoneze la Cluj pe dr. Hațieganu și pe Agârbiceanu să vadă dacă ar fi de acord să formeze o delegație care să discute cu guvernul chestiunea Bisericii Greco-Catolice. De asemenea, Brînzeu i-a cerut lui Bejan să-i scrie fiului său Ovidiu, aflat în Italia, și să-l informeze despre situația din țară, precum și despre intențiile pe care le are Brînzeu, pentru a afla astfel părerea lui Ovidiu. Bejan i-a răspuns că nu îi poate scrie fiului său decât chestiuni familiale.

Același agent „Tudor Popa” semnaleză în nota informativă din 5 mai 1958³ că după reîntoarcerea de la Ciorogârla, la 15 aprilie 1958, s-a dus la Brînzeu pentru a-i aduce la cunoștință cele discutate cu Valer Pop la București.

Brînzeu a apreciat ca juste părerile lui Valer Pop, care propunea o perioadă de așteptare pentru a vedea cum evoluează evenimentele internaționale.

În ziua de 16 aprilie Brînzeu l-a vizitat pe agent acasă. Scopul vizitei a fost de a afla de la acesta dacă nu pleacă la București la Valer Pop după răspuns. Brînzeu a afirmat că pregătise o schiță a problemelor ce trebuiau discutate și cum trebuie discutate de către delegația laică ce ar urma să trateze cu guvernul chestiunea Bisericii Greco-Catolice.

În continuarea discuțiilor, Brînzeu i-a cerut agentului să-i transmită verbal lui Valer Pop o serie de probleme la care se gândise. Brînzeu a ajuns la concluzia că partidele vechi nu au nici un viitor în țara noastră. În legătură cu acestea, Brînzeu s-a gândit că ar trebui înființat un alt partid socialist creștin, deoarece tot ce se va organiza, trebuia să aibă un principiu socialist.

Acest partid socialist creștin ar fi trebuit organizat înainte ca legionarii să înființeze un astfel de partid în afară. Ca șef al acestei noi organizații ar fi potrivit Valer Pop sau Augustin Popa (aflat în străinătate), dar asupra acestor persoane ar putea plana neîncrederea, ambii fiind greco-catolici.

La doar câteva zile, în 24 mai 1958⁴, a fost redactată o nouă notă informativă, din care putem afla că în ziua de 22 mai agentul „Popa” i-a făcut o vizită între orele 11 și 13 lui Nicolae Brînzeu. Discuțiile s-au referit la lupta dintre preoții romano-catolici și călugării

1. Președinte A.G.R.U., ministru plenipotențiar, din Partidul Național Liberal.

2. A.C.N.S.A.S., Fond Informativ, dosar nr. 1085, f. 256.

3. *Ibidem*, f. 258.

4. *Ibidem*, f. 254.